

Duh Asiza – dar zrelosti i vedrine

Proslava 25. obljetnice Duha Asiza

Ljudski sukobi nisu samo stvar ljudske slabosti, ekonomskih i političkih interesa: u temelju sukoba nalazi se metafizika rata, koja zasniva gradnju vlastitog identiteta na strahu od drugoga i negacijom drugoga. Dok ljudi slijede ovu metafiziku, Boga će pretvarati u idola koji opravdava uništenje drugoga i nikada neće nedostajati razloga za sukobe.

Fra Mijo Džolan, Split
– ravnatelj Franjevačkog
instituta za kulturu mira

Prije 25 godina, 27. listopada 1986., Ivan Pavao II. okupio je u Asizu 70 predstavnika i vođa najvećih svjetskih religija. Bio je to međureligijski molitveni susret za svjetski mir. Odvijao se bez natruha sinkretizma, kao susret u ljubavi i adoraciji jednom i zajedničkom Bogu. Svatko je u svojoj religijskoj tradiciji izrazio brigu i ljubav prema cjelini svijeta i za mir u svijetu. Svatko je mogao pred Bogom, dodirujući dubine svoje duhovnosti, prepoznati dragocjenost kako svoje religijske tradicije, tako i dragocjenost drugoga pred Bogom. Malo kada i malo gdje se kao tih dana u Asizu drugoga i drugačijeg susretalo kao dragocjenost, a ne kao „pakao“ (Sartre). Ta nova kvaliteta susreta različitih ljudi u svijetu punom sukoba bila je događaj Duha, dala je jedno novo duhovno iskustvo, koje će se kasnije nazvati *Duh Asiza* ili *Logika Asiza*.

Za franjevce i franjevke svijeta činjenica da se jedno od najdalekosežnijih duhovnih

iskustva 20. stoljeća veže uz sv. Franju i korijene naše tradicije može imati također dalekosežne učinke na naše samorazumijevanje i otkriće mjesta i poslanja u suvremenom svijetu.

Malo je uopće mjesta u svijetu poput Asiza i malo je duhovnih velikana u povijesti poput sv. Franje, kamo je papa, ili bilo tko drugi, mogao pozvati predstavnike svih religija bez bojazni da će se netko osjećati strancem, isključenim, nevažnim: vjernike iz Rima, Ženeve, Carigrada, Mekke; Dalaj Lamu, Sikhe, Hinduse, Indijance, afričke tradicionaliste...

Papa je to potvrdio na samom otvaranju susreta: *Ovaj grad Asiza izabrao sam za mjesto našeg dana molitve za mir, zbog naročitog značenja svetog čovjeka kojeg se ovdje štuje – sv. Franje – koga brojne osobe u cijelom svijetu poznaju i poštuju kao simbol mira, pomirenja i bratstva.*

Smisao proslave 25. obljetnice Duha Asiza

Poruka Duha Asiza mogla bi se u negativnoj formi izreći kao poruka da religije u vjernosti svojoj temeljnoj istini ne bi smjele biti dio ljudskih sukoba, nepravde i zla. Često se Duh Asiza pogrešno tumači kao romaniziranje odnosa među religijama bez problematiziranja sablažnjive činjenice da su i religije često

dio ljudskih sukoba, promotori neslobode, diskriminacije i gaženja temeljnih ljudskih prava. Naprotiv, Duh Asiza poziva na obraćenje jer bez obraćenja i religije se kao i svi simbolički sustavi mogu izopačiti u ideologije; i tako mirne savjesti, čak u ime Boga, opravdavati nepravdu i zlo.¹ No, smisao religija nije tek da ne budu dio konflikta, da tek međusobno dijalogiziraju i podnose se u nekoj vrsti primirja, već da u skladu s porukom da nema mira među narodima bez mira među religijama (H. Küng), budu promotori boljeg, pravednijeg svijeta.

Religije će pod jednim uvjetom biti nositeljice radosti i nade svijeta, kako je to prigodom proslave 20. obljetnice Duha Asiza rekao papa Benedikt XVI.: *Kada religijski osjećaj dostigne zrelost, on kod vjernika utvrđuje doživljaj da vjera u Boga, Stvoritelja svemira, Oca svih, mora ohrabriti odnose sveopćega bratstva među ljudima. Činjenica je da su svjedočanstva najuže povezanosti između odnosa s Bogom i etike ljubavi zabilježena u svim velikim religijskim tradicijama.*

Proslava 25. obljetnice Duha Asiza ima smisla ako će nas usmjeravati toj zrelosti i odgovornosti za svijet, koji već po tehničkoj i ekološkoj međuovisnosti čezne za duhovnom zrelošću.

Već se na prvom susretu u Asizu pokazalo da je molitva medij koji nas uvodi u doživljaj zajedništva pred Bogom, upućenosti na Boga i jednih na druge.

Molitvom u duhu Asiza nitko ne gubi ništa od svog identiteta. Ovom molitvom osnažuje se hod svih ka zrelosti, nitko ne posjeduje apsolutnu istinu, ali svi mogu živjeti od apsolutne istine.

Kršćanski elementi zrelosti Duha Asiza

Za kršćane se Duh Asiza, kao duh Evanđelja Isusa Krista, naslanja na dva događaja u povi-

Duh Asiza poziva na obraćenje jer bez obraćenja i religije se kao i svi simbolički sustavi mogu izopačiti u ideologije.

*Sveta Marija
Andeoska ili Porcijunkula*

¹ Usp. M. Babić, *Nasilje idola*.

Idite, predragi, dvojica po dvojica u različite krajeve svijeta, navješćujte ljudima mir i pokoru za oprostjenje grijeha!

jesti Crkve: sv. Franjo i Drugi vatikanski sabor (1962.–1965.). Oba nose, u vjernosti Evanđelju i odgovornosti za ljude i svijet svoga vremena, prevratničke poruke, kritiku i novu praksu kao ohrabrenje na obraćenje. Naj-snažniji elementi zrelosti suvremenog kršćanstva jesu, dakle, novi odnos prema drugom i prema svijetu.

Nakon stoljeća nezrelosti, iscrpljivanja u neprijateljstvu prema drugom i prema svijetu, kršćani su učenjem Sabora² krenuli na put zrelosti. Vjera koncilskog kršćanina odvija se, kako piše Željko Mardešić, u četiri čina: *upoznavanje svijeta, pomirenje sa svijetom, opraštanje svijetu i ljubav prema svijetu*.³

Veliki teolog Karl Rahner u ovom otvaranju Crkve za dijalog s drugačijima po vjeri, uvjerenju, kulturi te novi odnos prema svijetu, znanosti i kulturi, vidi novu

epohu Crkve, kao događaj usporidiv s izlaskom Crkve iz uskog židovskog kruga u helenističku kulturu i poganski svijet.

Sv. Franjo je drugoga i svijet zagrlio uskrsnom vjerom da ljubav sve ozdravlja: gubavca, razbojnika, heretika, sultana, vuka... U Franjinoj etici ljubav je jedini pravedan odnos prema svim stvorenjima. To je etos Isusa Krista. U prilog ove zrelosti govore spoznaje suvremene misli. Ljudski sukobi nisu samo stvar ljudske slabosti, ekonomskih i političkih interesa: u temelju sukoba nalazi se metafizika rata, koja zasniva gradnju vlastitog identiteta na strahu od drugoga i negacijom drugoga. Dok ljudi slijede ovu metafiziku, Boga će pretvarati u idola koji opravdava uništenje drugoga i nikada neće nedostajati razloga za sukobe.

Franjo u vjernosti svome Gospodinu izlazi iz ove matrice: on kao i Isus odustaje od borbe. Na djelu je ljubav kao samoponiženje. Bog tu postaje istovremeno

ponižen i veći. Tim Bogom Franjo je fasciniran. Tu je korijen onoga što nazivamo Duhom Asiza. Otvaranje tom Duhu moguće je, kako vidimo, iz različitih pristupa i tradicija, no on će za sve ostati paradoks, kojega vjernici za naše vrijeme žurno trebaju prevesti u uvjerljiv govor, praksu i mudrost: zlo pobijeđeno zlom se umnaža, zlo se dobrom ozdravlja.

Kako ćemo slaviti 25. obljetnicu Duha Asiza?

Od 1986. do danas Duh Asiza se svake godine slavio na različitim mjestima. Sličan susret se dogodio 1993. ponovno s Ivanom Pavlom II, a 2006. s Benediktom XVI. Zajednica Sv. Egidija u Rimu organizira svake godine molitvene susrete u nizu gradova Europe i Mediterana. Naše hrvatske franjevačke zajednice također nisu posve zaboravile Duh Asiza kao *kairos* vlastite zrelosti.

Ove godine dolazi iz Rima – od „Franjevačkih VI“, tj. generalnih uprava franjevačkih obitelji preko OFM ureda za Pravdu, mir i skrb za sve stvoreno – snažna inicijativa da se na svim razinama organiziraju proslave Duha Asiza. Pri kraju je prijevod pripremljenih tekstova, koji će globalnoj franjevačkoj obitelji biti od pomoći da Duh Asiza promoviramo „prosjacima smisla“, muškarcima i ženama našeg svijeta, svjesni da Franjina iskustva s Bogom čine bitan dio Duha Asiza. Ako su oznake našeg svijeta infantilnost i strah, onda je Duh Asiza najdragocjeniji dar, kao dar zrelosti i vedrine. ❖

² *Gaudium et spes, Nostra aetate.*

³ Usp. Ž. Mardešić, *Odgovornost kršćana za svijet.*